

Savnsmynd

Dagrøkt líka dýr sum vøggustova

Eftir broytingina í kunngerð um gjaldsreglar fyri dagrøkt, er líka dýrt at hava eitt barn yngri enn 3 ár í dagrøkt sum í vøggustovu

TURID KJØLBRO

Í summar fingi øll foreldur at børnum í dagrøktarskipanini í Tórshavn kommunu boð frá umsitingini um, at gjaldið fyri plássíð skuldi hækast. Hækkingin er 5 %

fyrir børn eldri enn 3 ár og 30 % fyri børn yngri enn 3 ár.

Í kunngerð nr. 6 frá 25. 01. 1995 um gjaldsreglar stendur, at gjaldið skal vera tað sama fyri øll børn í eini dagrøktarskipan. Við øðrum

orðum hevði kommunan, tá ið gav foreldrum at dagrøktarbornum hesi boð, ikki heimild til at seta ymiskar prisir fyri børnini í dagrøktini.

Í bløðunum í summar hevur kommunan grundgívg-

id fyri, hví tey hava valt at seta ymiskar prisir.

Víst varð á, at kommunan var kærð hesum viðvíkjandi, men tað var ikki nakar trupulleiki, tí at hon skuldi fáa allar formalitetir uppá pláss áðrenn 1. okt. Umsókn var

send Landsstýrinum um hetta, soleiðis at nýtt prosentbyti kundi ásetast.

Við afturvirkandi kraft

Fyrst í hesum mánaðinum, tann 7. okt. 1999, varð nýggi kunngerð frá landsstýrinum um gjaldsreglur lýt í Kunngerðarblaðnum. Nýggja kunngerðin, sum ásetur, at gjaldið kann vera ymiskt og leggjast eftir veruliga útreiðslustøðinum, hevur gildi frá 1. okt. 1999.

Okkum er gjørt kunnugt, at tað stríðir imóti vanligari rættarvenju, at henda kunngerð er broytt við afturvirkandi kraft. Sambært Juridisk Grundbog, Loven 2 er ikki loyvt at broyta eina kunngerðuttan at talan er um onnur, meiri álvarsom viðurskipti. Í lógbókini stendur soleiðis: „For så vidt angår bebyrdende love bør dette naturligvis kun ske, hvis det er bydende nødvendigt. f. eks. for at undgå en omgåelse af loven i „overgangstiden“ som ikke kan tolereres“.

Tískil kundi henda mannagongd verðið nýtt, um talan var eitt nú um at hækka avgjöld á bensini, olju, ella líkandi, men ikki í sambandi við gjaldi av dagrøktarplássum.

Eisini í barnaforsorgarlógin stendur, at landsstýrskvinnan kann ikki broyta kunngerðina um gjaldstreytir við afturvirkandi kraft. Við hava roynt at fingið viðmerking frá landsstýrskvinnuni um hesi viðurskipti, men tað hevur ikki eydnast.

Eingin munur

Nú gjaldið til dagrøktina í Tórshavn kommunu er farið upp, er nærur eingin munur á prísinum fyri eitt

dagrøktarpláss og eitt vøggustovupláss. Eitt vøggustovupláss á stovninum Støllu Maris kostar í dag 2100 kr. Tá fáa børnini ymiskar ágóðar, so sum mat, grønnmeti, frukt og blæur. Hesar ágóðar mugu foreldur at dagrøktarbornum sjálf rinda fyri. Sambært broytingini í kunngerðini kostar eitt dagrøktarpláss fyri børn yngri enn 3 ár 1573 krónur, men taka við ágóðan við, sum foreldur sjálf rinda fyri, kostar plássíð umleið 2028 kr.

Niðurstøðan er tískil, at dagrøktin fyri børn yngri enn 3 ár, sum upprunaliga skuldi verða eitt bilgari tilboð enn eitt stovnspláss í dag, er líka dýr sum eitt vøggustovupláss.

Broytingin varð gjord í samráð við Kommunala starvs- og tænastumannafelagið. Skipanin er vorðin betri fyri báðar partar. Dagrøktarmammurnar skuldu fáa betri arbeiðsviðurskipti og betri løn. Tær kunnu nú bert hava 4 børn undir trý ár, men fáa løn fyri 5, og tað gagnar bæði dagrøktarmammuni og børnunum. Hinegin skilji eg væl, at fólk gerast ónóg við, at dagrøktarpláss kostar líka nógv sum eitt vøggustovupláss, tí aðrar fortreytir eru galdandi har, sigur Elin Lindenskov, forkvinna í sosialu nevnd í Tórshavn býráð.

Hóast kunngerðin loyvir kommununi at seta prísir á dagrøktini upp eina ferð afturat um tað skuldi verðið, sigur forkvinna, at tað kemur ikki uppá tal sum er.

Spastikararar bíða eftir svari

Spastikarafelagið hevur fingið tilboð frá svenskum viðgerðarstovni um samstarv, ið føroyskir læknar viðmæla. Men fyrr enn landsstýrskvinnan í almanna- og heilsumálum hevur tikið stöðu til tilboðið, hendir einki

TURID KJØLBRO

Í vár varð ljóskastarin settur á vantandi venjingar- og viðgerðarmøguleikarnar hjá spastiskum í Føroyum. Lillemor Jernquist, ið er leiðari á einum venjingarmiðdepli í Skotlandi, varð boðin til Føroya at greiða frá, hvussu eitt møgulegt samstarv millum deplin og føroyskar myndugleikar kann fást í lag. Í sambandi vóru fundir hildnir við allar hugsandi partar av føroyska heilsumverkinum. Burtur úr vitjanini spurdist tað, at landsstýrskvinnan í almanna- og heilsumálum setti ein arbeiðsbólk, sum skuldi kanna møguleikarnar fyri at spastisk kunnu fáa venjing í Føroyum.

Longu áðrenn hesa vitjanina hevði Spastikarafelagið fingið í lag samstarv við ein svenskan venjingarmiðdepli, sum eitur Move and Walk, og nú hevur felagið fingið eitt ítökiligt tilboð um samstarv áðani.

Hetta merkir, at í fyrsta umfari kunnu spastiskir føroyingar og fakfólk fara til Svøríkis eina ferð um árið, og svar koma henda vegin eina ferð um árið, til føroysku fakfólkini eru nóg væl skikkað til sjálf at taka sær av teim spastisku.

Læknar á Landssjúkrahúsinum og læknastjórin hava mælt til at taka av tilboðnum úr Svøríki, sigur Jóhanna Johannesen, næstforkvinna í Spastikarafelagnum.

Storri gagn

Í okkara grannalondum eru aðrir møguleikar fyri venjing hjá spastiskum, eitt nú á deplinum Craighalbert Centre í Skotlandi, ið Lillemor Jernquist rekur. Grundgevingin hjá Spastikarafelagnum fyri at velja svenska venjingardeplin Move and Walk fram um, er, at har kunnu fleiri spastisk verða hjálpt, meðan bert trý smábørn kunnu fáa gagn av viðgerðini í Skotlandi. Á hvít-

usunnu vóru fakfólk frá Move and Walk í Føroyum. Tá vóru 30 føroyingar við spastiteti og vøddasvinnu kannaðir, og 29 teirra fingi tilboð um at koma til Svøríkis.

Vit hava ikki slept skotska venjingardeplinum, men halda, at fleiri fáa gleði av tí svenska.

Næstforkvinnan í Spastikarafelagnum metir, at um 100 føroyingar eru spastikarar og hava vøddasvinnu av slagnum faroe syndrom, ið er ein serlig vøddasjúka.

Biðað leingi

Spastikarafelagið sóknast nú eftir, at Almanna- og heilsumálastýrið viðger tilboðið úr Svøríki. Tey hava sum skilt biðað í fleiri mánaðir eftir svari, og undanfarslan tey fáa haðani er, at arbeiðsbólkurin, ið er settur at viðgera alt okið, ikki er liðugur við sitt arbeiði. Men sambært næstforkvinnuni í Spastikarafelagnum, er hesin arbeiðs-

bólkurin ikki farin til verka enn, hóast fleiri mánaðir eru farnir, síðani hann varð settur. Í farna mánaði fekk arbeiðsbólkurin arbeiðssetningin frá landsstýrskvinnuni, umframt freistina at gera arbeiðið liðugt til 1. des. Tað nýggja er eisini, at umboð fyri Undirvisingar- og mentamálastýrið skal við í bólkin.

Enn eru eingi fundarboð komin, og vit ivast nú í, um hann yvirhefur fer til verka.

Jóhanna Johannesen leggur dent á, at tilboðið úr Svøríki er ikki bert eitt tilboð til føroysk rørlutarnað, men eisini fyri fakfólkini, ið dagliga eru um tey.

Undir eina millión

Í sínum tilmæli til Almanna- og heilsumálastýrið sigur Pál Weihe, læknastjóri, at tilboðið er mett at kosta uml. 750.000 til 1 millión krónur um árið.

Frá felagnum hava vit mælt til at seta skipanina í verk undir heilsumverkið, tí

Move and Walk hevur onnur tilboð at bjóða føroyingum, eitt nú fólk sum hava parkensonsjúkuna, schlerosu, og afasi. Kom skipanin undir heilsumverkið, kundi okkara terapii komið í gongd beinanvegin. Í sambandi hava MBF, Spastikarafelagið, og Ráðið fyri brekað, ið er ráðgevandi nevndin hjá landsstýrskvinnuni, mælt til, at nokur fólk úr hvørjum øki í Føroyum, verða send til Svøríkis við fakfólk, og tá ið tey koma heima aftur, tekur okkara terapii yvir, sigur Jóhanna Johannesen.

Eingin samskipan

Vit sakna samskipan og at fáa møguleikar til tey spastisku, har tey verða lærd at brúka og útyggja ymsan forleika, tí vanligu brúkar sum spastikarar.

Fleiri foreldur at spastikarum hava søkt Hapadráttargrunnin um stuðul. Hapadráttargrunnin reður yvir eina peningaupphædd, sum foreldur at brekaðum kunnu

søkja um hjálp úr. Av tí at so nógvir familjur søktu, fingi allar noktandi svar. Hapadráttargrunnurin gjordi síðani vart við, at í staðin fyri at peningurin var byttur so smátt, at tað lítið munaði, vildu tey heldur stuðla tveimum fysioterapeutum í Føroyum at fáa útbúgving av Move and Walk.

Av sínum eintingum hevur aðalstjórin í Almanna- og heilsumálastýrinum, Hogni Joensen, sum eisini er formaður í Hapadráttargrunninum, tikið ta avgerð, uttan at spyrja hini í grunnum eftir, at peningurin, tvs. 60.000 krónur, í staðin skal brúkast til ein viðgerðarstovni í Føroyum. Henda framferðarhátt har mast bæði MBF, Spastikarafelagið, og hini í grunnum um, sigur Jóhanna Johannesen.